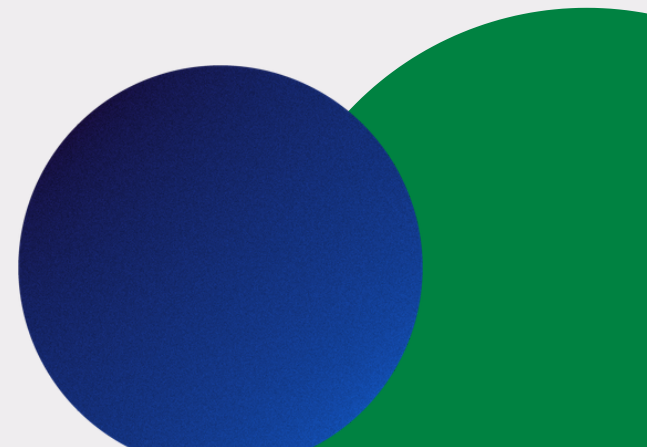

Державна податкова служба України
Головне управління ДПС
у Київській області

**Звільнення
мобілізованих ФОП та
самозайнятих осіб від
сплати податків
на час служби:
на що звернути увагу**

Головне управління ДПС у Київській області повідомляє, що фізичні особи – підприємці та самозайняті особи, які мобілізовані або підписали контракт на військову службу, звільняються від сплати податків.

Право на звільнення передбачене Законом України № 4505-IX від 18 червня 2025 року, який набрав чинності 5 липня 2025 року та п.9 прим. 2 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 08.07.2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» із змінами та доповненнями під час особливого періоду, визначеного Законом України від 21 жовтня 1993 року № 3543-XII «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» зі змінами та доповненнями.

Такі фізичні особи – підприємці (ФОП) та особи, які здійснюють незалежну професійну діяльність, мали або не мали найманих працівників, звільняються від нарахування, сплати та подання звітності з:

- податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) за себе;
- єдиного податку;
- військового збору за себе;
- єдиного соціального внеску за себе.

Звільнення застосовується з 1 числа місяця, в якому таку особу призвано на військову службу або укладено з нею контракт (але не раніше 24 лютого 2022 року), до останнього дня місяця, в якому особа демобілізована (звільнена зі служби).

ПДФО, військовий збір, єдиний податок

Згідно з абзацом першим пункту 25 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу певне коло фізичних осіб - підприємців (далі - ФОП) та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, під час військової служби звільняється від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з податку на доходи фізичних осіб (далі - ПДФО), єдиного податку та військового збору у межах, визначених цим пунктом.

Закон України від 18 червня 2025 року № 4505-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо розширення доступу пацієнтів до лікарських засобів, що підлягають закупівлі особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, шляхом укладання договорів керованого доступу» (далі - Закон № 4505) набрав чинності 05.07.2025, який, зокрема, врегулював питання практичного застосування окремих положень пункту 25 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, що діяли до набрання чинності Законом № 4505, та розширив коло самозайнятих осіб, на яке розповсюджується дія цього пункту, доповнивши його самозайнятими особами, які прийняті на військову службу за контрактом.

З урахуванням змін, внесених у Кодекс Законом № 4505, згідно з абзацом першим пункту 25 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу самозайняті особи (ФОП та особи, які провадять незалежну професійну

діяльність), які мали або не мали найманих працівників, призвані на військову службу під час мобілізації або залучені до виконання обов'язків щодо мобілізації за посадами, передбаченими штатами воєнного часу, під час особливого періоду, визначеного Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», або за контрактом, на весь період їхньої військової служби (з першого числа місяця, в якому особу призвано на військову службу або в якому з особою укладено контракт, але не раніше 24 лютого 2022 року, до останнього дня місяця, в якому особу демобілізовано (звільнено з військової служби) звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з ПДФО відповідно до розділу IV цього Кодексу, звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з єдиного податку відповідно до глави 1 розділу XIV цього Кодексу, а також звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання звітності з військового збору у складі податкової звітності з податку на доходи фізичних осіб або єдиного податку відповідно до пункту 161 цього підрозділу.

Згідно з абзацом першим пункту 25 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з ПДФО, єдиного податку та військового збору звільняються ті фізичні особи, які були зареєстровані як самозайняті до дати призову на військову службу або до дати укладання відповідного контракту, незалежно від отримання

ними доходу / прибутку від провадження господарської діяльності (як бази оподаткування) під час проходження військової служби.

Натомість на фізичних осіб, які зареєструвалися як самозайняті особи після дати призову на військову службу під час мобілізації або після дати укладання відповідного контракту, дія пункту 25 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу не розповсюджується. Такі самозайняті особи виконують податковий обов'язок на загальних підставах, визначених у Кодексі.

У Законі № 4505 встановлено, що нараховані контролюючим органом за період мобілізації або дії контракту суми авансових внесків з єдиного податку та військового збору, суми штрафних санкцій та пені за несплату (неперерахування) або сплату (перерахування) не в повному обсязі авансових, внесків з єдиного податку, ПДФО, військового збору в порядку та строки, визначені Кодексом, підлягають скасуванню (анулюванню) за звітні періоди, з урахуванням строку позовної давності, включно до першого числа місяця, наступного за місяцем, в якому контролюючим органом отримані відомості про мобілізацію такої ФОП, укладений з такою особою контракт.

ЄСВ

Відповідно до абзацу першого п.9 прим. 2 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 08.07.2010 року №2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» із змінами та доповненнями під час особливого періоду, визначеного Законом України від 21 жовтня 1993 року № 3543-XII «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» зі змінами та доповненнями (Закон № 3543), платники єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, призвані на військову службу під час мобілізації або залучені до виконання обов'язків щодо мобілізації за посадами передбаченими штатами воєнного часу звільняються від сплати ЄСВ на весь строк їхньої військової служби, якщо вони не є роботодавцями.

Підставою для такого звільнення є заява фізичної особи – підприємця та копія військового квитка або копія іншого документа, виданого відповідним державним органом, із зазначенням даних про призов такої особи на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, які подаються до контролюючого органу фізичною особою – підприємцем протягом 10 днів після її демобілізації. Якщо демобілізована фізична особа – підприємець перебуває на лікуванні (реабілітації) у зв'язку з виконанням обов'язків під час мобілізації, заява і копія військового квитка або копія іншого документа, виданого відповідним державним органом, подаються протягом 10 днів після закінчення її лікування (реабілітації).

Якщо платник єдиного внеску має найманих працівників і на строк своєї військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, уповноважує іншу особу на виплату найманим працівникам заробітної плати та/або інших доходів, його зобов'язання, здійснює така уповноважена особа.

Єдиний внесок, що був нарахований уповноваженою особою з таких виплат, сплачується до бюджету демобілізованою фізичною особою – підприємцем протягом 180 календарних днів із першого дня її демобілізації без нарахування штрафних і фінансових санкцій. При цьому демобілізована фізична особа – підприємець у заяві, передбаченій у п. 9 прим. 2 розд. VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2464, зазначає дані про нарахований єдиний внесок на суму таких виплат уповноваженою особою протягом строку військової служби фізичної особи – підприємця.

Звітність про нарахований єдиний внесок протягом строку військової служби фізичної особи – підприємця уповноваженою особою на суми виплат найманим працівникам та іншим особам подається демобілізованою фізичною особою – підприємцем у порядку та строки, встановлені Законом № 2464, без нарахування штрафних і фінансових санкцій, передбачених Законом № 2464.

Підставою для такого звільнення є заява фізичної особи – підприємця та копія військового квитка або копія іншого документа, виданого відповідним державним органом,

із зазначенням даних про призов такої особи на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, які подаються до податкового органу фізичною особою – підприємцем протягом 10 днів після її демобілізації. Якщо демобілізована фізична особа – підприємець перебуває на лікуванні (реабілітації) у зв'язку з виконанням обов'язків під час мобілізації, заява і копія військового квитка або копія іншого документа, виданого відповідним державним органом, подаються протягом 10 днів після закінчення її лікування (реабілітації).

Фізичні особи – підприємці, які були призвані на військову службу під час мобілізації або залучені до виконання обов'язків щодо мобілізації за посадами, передбаченими штатами воєнного часу, або були призвані на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період на весь строк їх військової служби, або стосовно яких згідно із Законом № 2010 встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, подають заяву про звільнення від нарахування та сплати єдиного внеску за формою згідно з додатком 1 до Інструкції про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 20.04.2015 № 449 зі змінами та доповненнями.

Як бути, якщо фізична особа після призову на військову службу або укладення контракту зареєструвалася як ФОП або як особа, яка провадить незалежну професійну діяльність?

У цьому випадку фізичні особи нараховують та сплачують податки на загальних підставах та подають звітність у звичайному порядку. З набранням чинності Закону № 4505 (з 5 липня 2025 року) право звільнення від сплати податків на таких осіб не розповсюджується.

Як бути, якщо мобілізований ФОП 3 групи перевищив протягом календарного року, в якому він проходив військову службу, встановлений обсяг доходу?

У разі невиконання такого переходу реєстрація платником єдиного податку може бути анульована. Підстави для цього визначені у:

- підпункті 298.2.3 пункту 298.2 статті 298 Податкового кодексу – перелік випадків та терміни, в які платники єдиного податку зобов'язані перейти на сплату інших податків і зборів;
- пункті 299.10 статті 299 – умови анулювання реєстрації.

Як бути, якщо анулювали статус платника єдиного податку під час служби за наявності податкового боргу?

Якщо ФОП, який проходить військову службу, був виключений із реєстру платників єдиного податку за наявності податкового боргу, то податкова служба зобов'язана відновити його статус з дати анулювання, якщо анулювання сталося під час проходження військової служби.

Щодо пільг по земельному податку з фізичних осіб

Пільги щодо сплати земельного податку для фізичних осіб наведено у ст. 281 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI (далі–ПКУ).

Так, від сплати земельного податку звільняються, зокрема - ветерани війни та особи, на яких поширюється дія Закону України від 22 жовтня 1993 року № 3551-XII «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Звільнення від сплати податку за земельні ділянки, передбачене для відповідної категорії фізичних осіб, поширюється на земельні ділянки за кожним видом використання у межах граничних норм:

для ведення особистого селянського господарства – у розмірі не більш як 2 гектари;

для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка): у селах – не більш як 0,25 гектара,

в селищах – не більш як 0,15 гектара, в містах – не більш як 0,10 гектара;

для індивідуального дачного будівництва – не більш як 0,10 гектара;

для будівництва індивідуальних гаражів – не більш як 0,01 гектара;

для ведення садівництва – не більш як 0,12 гектара.

Пільга починає застосовуватися до обраних земельних ділянок з базового податкового (звітного) періоду, в якому подано таку заяву, та діє до початку місяця, що настає за місяцем подання нової заяви про застосування пільги.

Щодо пільг по податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

Базою оподаткування податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки (далі – Податок), є загальна площа об'єкта житлової та нежитлової нерухомості, в тому числі його часток.

ПКУ передбачено пільги із сплати Податку, а саме: база оподаткування об'єкта / об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток, що перебувають у власності фізичної особи – платника Податку, зменшується:

а) для квартири / квартир незалежно від їх кількості – на 60 кв. метрів;

б) для житлового будинку / будинків незалежно від їх кількості – на 120 кв. метрів;

в) для різних типів об'єктів житлової нерухомості, в тому числі їх часток (у разі одночасного перебування у власності платника податку квартири / квартир та житлового будинку / будинків, у тому числі їх часток), – на 180 кв. метрів.

Відповідно до положень ПКУ пільги по Податку для ветеранів війни та осіб, на яких поширюється дія Закону України від 22 жовтня 1993 року № 3551-XII «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» не передбачено.

Водночас, сільські, селищні, міські ради встановлюють пільги з Податку, що сплачується на відповідній території, з об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості, що перебувають у власності фізичних або юридичних осіб, громадських об'єднань, благодійних організацій, релігійних організацій України, статuti (положення) яких зареєстровані у встановленому законом порядку, та використовуються для забезпечення діяльності, передбаченої такими статутами (положеннями).

